

Жасөспірімдер арасындағы математикадан Балқан олимпиадасы (JBMO) туралы ереже

1. Жасөспірімдер арасындағы математикадан Балқан олимпиадасының (JBMO) мақсаттары:
  - а. барлық қатысушы елдерде математикалық дарынды оқушыларды ынталандыру, көтермелеу және дамыту;
  - б. қатысушы елдер оқытушылары мен қатысушылары арасында достық қарым-қатынасты нығайту;
  - в. қатысушы елдерде мектеп бағдарламалары мен практикасы туралы ақпарат алмасу үшін мүмкіндіктер жасау.
2. JBMO-ның ресми тілі ағылшын тілі болып табылады.
3. JBMO жылына бір рет 23-30 маусым аралығында өткізіледі. Қатысушы елдер: Албания, Босния және Герцеговина, Болгария, Кипр, Эллада, Солтүстік Македония, Молдова Республикасы, Черногория, Румыния, Сербия және Түркия. Ірі діни мерекелерге байланысты ешбір ел JBMO-ға қатысу мүмкіндігінен айырылмауы керек.
4. JBMO қатысушы елдердің бірінде ғана ұйымдастырылуы мүмкін және Олимпиадаға тек қатысушы елдер ғана қатыса алады.
5. Жаңа қатысушы елдерді қазылар алқасы Олимпиадаға дейін бір жыл бұрын бірауыздан бекітеді.
6. Егер қатысушы ел оған байланысты емес себептер бойынша JBMO-да болмаса, ұйымдастырушы ел JBMO-ның соңғы Олимпиадасынан кейін үш ай ішінде жаңа елді бекітуге вето қоя алады.
7. JBMO ұйымдастыратын ел өз елінен немесе басқа елден қонақтар командаларын шақыруға құқылы және де бұл қонақтар командалары JBMO-ға ресми түрде емес, JBMO-дан тыс түрінде қатысады. Ұйымдастырушы ел негізгі қатысушылардан қонақтық командаларға рұқсат беруге жарыстар өткізілгенге дейін кемінде екі ай бұрын рұқсат сұрайды, ал қатысушы елдер бір апта ішінде жауап беруге тиіс.
8. Жыл сайын JBMO комитеті құрылады, ол үш мүшеден тұрады-алдағы ЖБМ Олимпиадасын ұйымдастыратын елдің өкілдері (Төраға), бір жыл бұрын JBMO ұйымдастырған ел және келесі жылы JBMO ұйымдастыруды жоспарлаған ел. JBMO жаңа комитеті соңғы JBMO жабылу салтанаты аяқталғаннан кейін бірден жұмысқа кіріседі.
9. JBMO қазылар алқасының құрамына қатысушы елдердің барлық жетекшілері және қабылдаушы ел тағайындаған төраға кіреді.
10. Әрбір қатысушы ел қазылар алқасында бір ғана дауысқа ие.
11. Қазылар алқасының барлық шешімдері, егер басқаша көрсетілмесе, көпшілік дауыспен қабылданады. Төраға дауыс береді және оның дауысы есеп тең (тай брейк) болған кезде шешуші болады.
12. Егер қатысушы ел JBMO-ға қатысушылар тобын жібере алмаса, ол дауыс беру құқығы бар қазылар алқасына қатысатын өкілді жібере алады.
13. Жетекшінің орынбасарлары қазылар алқасына дауыс беру құқығынсыз қатыса алады (сондай-ақ жетекші болмаған кезде оны ауыстыра алады).

14. Қазылар алқасы Регламенттің тармақтарында көзделмеген барлық туындаған мәселелерді қарайды және шешімдер қабылдайды.

15. Қазылар алқасы Регламентті жаңа тармақтармен (кемінде үштен екі дауыс болған жағдайда) толықтыруға құқылы. Жаңа ережелер келесі JBMO басталған күнінен бастап күшіне енеді.

16. Қазылар алқасының төрағасы қажет болған жағдайда немесе қатысушы елдердің үштен бірі қазылар алқасының қосымша отырысын сұраған жағдайда қазылар алқасының отырыстарын өткізеді.

17. Қазылар алқасы отырыстарының хаттамалары JBMO жабылғанға дейін қазылар алқасының соңғы отырысында бекітіледі. Қазылар алқасының төрағасы қазылар алқасы отырысының хаттамасын JBMO аяқталғаннан кейін үш ай ішінде келесі Төрағаға ұсынуға міндетті.

18. Әрбір қатысушы ел әрбір n жыл сайын JBMO-ны ұйымдастыруға тиіс, мұндағы n -қатысушы елдердің саны.

19. JBMO-ны ұйымдастыру жөніндегі ұсыныстар қазылар алқасының отырысында енгізіледі және қазылар алқасы бекітеді. Қазылар алқасы келесі екі JBMO-ны қабылдайтын екі елді бекітеді. Қатысушы ел JBMO-ға кем дегенде үш рет қатысқан жағдайда JBMO ұйымдастыруға құқылы. Ұсынысты қатысушы ел командасының басшысы ұсынуға тиіс және оған осы елдің тиісті ұйымы (ұйымдары) іс-шараны қаржылық қолдауды жазбаша растауы қоса берілуге тиіс.

20. Қабылдаушы ел әрбір қатысушы елге Олимпиада күніне дейін үш айдан кешіктірмей JBMO комитеті Төрағасының қолы қойылған шақыруды жіберуге және ол:

а. әр елдің алты оқушысына шақыруды қамтуға тиіс. Оқушылардың жасы Олимпиада өтетін күні 15,5 жасқа дейін болу керек.

б. Екі топ жетекшісіне шақыруды;

с. Олимпиада өткізілетін күнге дейін бір ай бұрын соңғы мерзімі бар Олимпиадаға бес тапсырма беру туралы ұсынысты;

d. сондай-ақ, келесі JBMO Төрағасына арналған шақыруды қамтуға тиіс.

21. JBMO ұзақтығы 6 түннен аспауы керек және барлық қатысушы елдерге JBMO басталғанға дейін бір ай бұрын белгілі болуы керек.

22. Әрбір ұйымдастырушы ел барлық шақырылған қатысушылар үшін тамақтану мен тұруды қамтамасыз етеді.

23. JBMO проводится в течение всего дня. JBMO күні бойы өткізіледі. Олимпиада турлары шешімдері 10 баллмен бағаланатын есептерді қамтиды. Әр қатысушы ең көп дегенде (4 тапсырма үшін) 40 ұпай жинайды.

24. Әрбір ел, қабылдаушы елден басқа, бес тапсырманы ұсынады және олар қазылар алқасының төрағасына пошта арқылы жіберілуі керек. Есептер шешімдермен бірге ұсынылуы және математиканың бір саласын қамтуы керек.

25. Олимпиаданың есептері математиканың келесі бөлімдерінен таңдалуы керек: Алгебра, Геометрия, Сандар теориясы, Комбинаторика.

26. Ұсынылған есептер Төраға тағайындаған есептерді іріктеу жөніндегі комиссияға беріледі. Есептерді іріктеу комитеті 16 есепті дайындап, оны

қазылар алқасына түпкілікті іріктеу үшін ұсынуы керек. Ұсынылған қалған есептер құпия сақталады және кейінірек оларды ұсынған елдің топ жетекшісіне қайтарылады.

27. Әрбір қатысушы шешімдерді өз оқыту тілінде ұсынады. Шешімдер Ұйымдастыру комитеті ұсынған қағазға жазылады.

28. Әр қатысушы өз бетінше жұмыс істеуі керек. Бұл шартты бұзу дисквалификацияға әкелуі мүмкін.

29. Олимпиада қатысушыларына өздерімен бірге қандай да бір анықтамалық әдебиетті, калькуляторларды алып келуге рұқсат етілмейді. Тек жазу құралдарына рұқсат етіледі. Олимпиада кезінде бөгде ақпарат көздерін пайдаланатын қатысушы ЖВМО-дан шеттетілуі мүмкін.

30. Олимпиада басталғаннан кейінгі алғашқы жарты сағат ішінде ғана қатысушы қазылар алқасына жазбаша түрде арнайы бланкіде сұрақтар қоюға құқылы. Сұрақтар алдымен қазылар алқасының төрағасына, содан кейін қатысушы келген елдің команда жетекшісіне беріледі. Ұйымдастырушылар сұрақты ағылшын тіліне аударғаннан кейін жауап нұсқасын ұсынады. Егер қазылар алқасы жауапты мақұлдаған жағдайда, команда жетекшісі бұл жауапты қатысушының сұрағы жазылған бланкіге жазады. Содан кейін бланк қатысушыға қайтарылмас бұрын тексеру үшін қазылар алқасының төрағасына беріледі.

31. Қатысушының шешімдерін алдымен топ жетекшісі және топ жетекшісінің орынбасары бағалайды. Ресми нәтижелерді қабылдаушы ел тағайындаған үйлестірушілер айқындайды. Тапсырмаларды үйлестірушілер тобының жетекшісі мен команда жетекшісі әрбір тапсырма бойынша әрбір қатысушы үшін балдарды келіседі. Бұл бағалау ресми бағалау парағына енгізіліп, үйлестіру тобының жетекшісі мен команда жетекшісі қол қоюлары керек.

32. Команда жетекшісі нақты тапсырма бойынша берілген баллға Бас үйлестірушіге шағымдана алады. Егер олар келісе алмаса, апелляция немесе апелляцияны қабылдамау себебі қазылар алқасына түпкілікті шешім қабылдау үшін жіберіледі.

33. Әрбір тапсырма бойынша шешімдерді үйлестіру тапсырманы ұсынған команда жетекшісінің қатысуымен тексеріледі.

34. Марапаттау

Олимпиаданың жеңімпаздары мен жүлдегерлері тиісінше I, II және III дәрежелі дипломдармен марапатталады. Тамаша шешімдер үшін арнайы сыйлықтар берілуі мүмкін. Жүлделердің жалпы саны конкурсқа қатысушылардың жалпы санының үштен екісін құрауға тиіс. Бірінші, екінші және үшінші орындар 1:2:3 қатынасында бөлінуі керек. Қонақ командаларының қатысушылары жоғарыда көрсетілгендерге қосымша және ресми марапаттарға сәйкес жүлделі сертификаттармен марапатталады.

35. Қатысу туралы сертификат барлық қатысушыларға, жетекшілерге, жетекшілердің орынбасарларына және Олимпиада үйлестірушілеріне беріледі.

36. Қатысушы елдердің келісімінсіз ешбір елдің ережелерді бұзуға немесе өзгертуге құқығы жоқ.